

**<<Պատմության անցյալի հետքերով>> խմբակ
Ծրագրային նյութի թեմատիկ պլանավորում**

(34շաբաթ` 34 ժամ, շաբաթական 1 ժամ)

ՈԼՍՈԼԳԻՅ` Կարինե Մարտիրոսյան

2022-2023 ոԼՍ.տարի

ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ	ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔ
❖ Ճանաչելի դարձնել Սյունյաց աշխարհը, բնապատմական և պատմամշակութային միջավայրը:	❖ Դասընթացի արդյունքում աշակերտները ձեռք կբերեն խորը գիտելիքներ «Սյունիքի պատմության» վերաբերյալ:
❖ Պատկերացում տալ երկրամասի բնակիչների հասարակական զարգացման աստիճանի, նրանց տնտեսության, սովորույթների և հավատալիքների մասին:	❖ Կարժևորեն Սյունիքի դերն ու կարևորությունը այսօրվա Հայաստանի համար:
❖ Իմանալ «Սյունիք» եզրույթի ստուգաբանությունը, աշխարհագրական դիրքը, բնակլիմայական պայմանները: Սովորեցնել Մեծ Հայքի Սյունիք նահանգի գավառներն ըստ «Աշխարհացույցի»:	❖ Կգբացահայտեն պատմական ճշմրտությունը, որը ծնվում է տարբեր սկզբնաղբյուրների համադրումից, կարծիքների ու տեսակետների, մտքերի ու գաղափարների բախումից:
❖ Ձեռք բերել գիտելիքներ Օրբելյանների գերիշխանության մասին, իմանալ Օրբելյանների տոհմի տրոհման և քայքայման պատմությունը:	❖ Կնկարագրեն Գլածորի և Տաթևի համալսարանները, որպես ուսումնագիտական խոշոր կենտրոններ:
❖ Ձևավորել գիտակից վերաբերմունք հոգևոր և նյութական արժեքների պահպանման գործում:	❖ Կգնահատեն համահայկական հռչակ ձեռք բերած ականավոր գործիչների գործունեությունը, նվիրումն ու աջակցությունը հայագիտության պահպանման գործում:
❖ Աշակերտների մոտ խթանել հետաքրքրությունը միջնադարյան նշանավոր գործիչների վերաբերյալ, գիտակցել նրանց վճռական դերը հոգևոր մշակույթի, հայրենի դպրության և ազգային ոգու պահպանման գործում:	❖ Կգնահատեն Ստեփանոս Օրբելյանի, Հովհաննես Օրբելու, Ստեփանոս Տարսալիճի և Վահան Ա Սյունեցու հոգևոր-մշակութային գործունեությունը:
❖ Ցույց տալ Սյունիքի ազգային-ազատագրական պայքարի հերոսական դրվագները, հայ ժողովրդի խիզախ ու քաջարի գավակների անձնագրի սիրանքները և անմնացորդ նվիրումը հայրենիքին:	❖ Կվերլուծեն և կհասկանան Դավիթ Բեկի և նրան արժանիորեն փոխարինած Մխիթար Սպարապետի հերոսական պայքարը Սյունիքում ազատագրական պատերազմների իրականացման գործում:
❖ Իմանալ Սյունյաց թագավորներին, գահերեց իշխաններին և Օրբելյան իշխանական տան ներկայացուցիչներին:	❖ Կգիտակցեն Ստ. Օրբելյանի «Պատմութիւն տանն Սիսական» աշխատության միջոցով մեզ հասած արժեքավոր պատմությունները, տեղեկություններն վկայությունները:
❖ Բացահայտել Սյունիքի պատմության կերտողների կյանքն ու գործունեությունը: Տալ նրանց համակողմանի բնութագիրը և մարդկային նկարագիրը:	❖ Կմեծանա սովորողների ճանաչողական ակտիվությունը, ինքնուրույն մտածողությունը և վերլուծական կարողությունները:
❖ Պատկերացում տալ սյունեցիների կյանքի ու կենցաղի, ապրելակերպի ու ավանդույթների, վարքի ու բարքի մասին:	❖ Կծանոթանան սյունեցիների մշակութային ժառանգությանը, պատմամշակութային կոթողներին, կձևավորվի պահպանողի և հարստացնողի գիտակցություն, կկապվեն նախնիների ստեղծած գեղագիտական և ստեղծագործական ավանդներին:

<p>❖ Ձեռք բերած գիտելիքների միջոցով սովորողներին մոտեցնել մեր ազգային արմատներին ու ակունքներին, որից սնվելը կօգնի նրանց ավելի ուժեղ և ամուր կանգնել հայրենի հողի վրա, զգալ հայրենիքի ուժն ու գորությունը:</p>	<p>❖ Կհասկանան և կիմաստավորեն, որ Սյունիքը վաղնջական ժամանակներից ցայսօր մնում է մեր ժողովրդի հյուսիս-արևելյան (ցավոք, այժմ հարավային) սահմանների հուսալի պատվարն ու պահապանը:</p>
--	--

Ծրագիր

	Թեմա	Ժամաքանակ
1	Սյունիքը հնագույն պատմության դարաշրջանում	1
2	Սյունյաց աշխարհի «Սյունիք» եզրույթի ստուգաբանությունը: Նահանգի աշխարհագրական դիրքը, բնաշխարհը	1
3	Սյունիքի վարչական բաժանումը ըստ «Աշխարհացույցի»	1
4	Սյունեցիների կենցաղը, ուտեստը, տարագը, էթնիկական պատկերը	1
5	Հին հայկական պետականությունները և Սյունիքը	1
6	Քրիստոնեական Սյունիք	1
7	Սյունյաց եպիսկոպոսություն	1
8	Սյունիքը Արշակունիների օրոք	1
9	Անդոկ Սյունի	1
10	Փառանձեմ թագուհի	1
11	Սյունիքը Մարգարանական Հայաստանի կազմում	1
12	Վասակ Սյունու բարդ և հակասական կերպարը հայոց պատմության մեջ	1
13	Սյունիքի քաղաքական և հոգևոր կյանքը 6-9-րդ դարերում	1
14	Շաղատ գյուղաքաղաքը Սյունիքի վարչական և հոգևոր կենտրոն	1
15	Սյունիքի մշակույթը հեթանոսական դարաշրջանում	1
16	Չորաց քարեր	1
17	«Թարգմանչաց դարը» Սյունիքում	1
18	Սյունիքի մշակույթը 6-9-րդ դարերում	1
19	Սյունիքի արվեստն ու ճարտարապետությունը	1
20	Սյունիքի նշանավոր եկեղեցիները, ճարտարապետական կոթողները	1
21	Սյունիքի թագավորության հիմնադրումը	1
22	Սյունիքի թագավորությունը (10- 12-րդ դարեր)	1
23	Ժողովրդի սոցիալական վիճակը	1
24	Սյունյաց նահանգի ազատագրումը և Օրբելյան տոհմի հաստատումը Սյունիքում	1
25	Ստեփանոս Օրբելյան	1
26	Հովհաննես Օրբել	1
27	Ստեփանոս Տարսալիճ	1
28	Տաթևի վանքը իբրև հոգևոր- մշակութային կենտրոն	1
29	Հովհաննես Որոտնեցի, Գրիգոր Տաթևացի	1
30	Վահանավանք	1
31	Հերմոնի վանք	1
32	Նորավանք	1
33	Սպիտակավոր Աստվածածնի վանք	1
34	Էքսկուրսիա Սյունիքի մարզ	1

Օգտագործված գրականություն

- 1, <https://iae.am/sites/default/files/database>
2. <https://www.mfa.am/hy/history/>
- 3, <https://hushardzan.am/archives/660>
4. <https://hushardzan.am/archives/12826>
- 5, <https://hushardzan.am/archives/5330>

